

8SH-32

M 98

AFRORA

FLORA
MULLAYMERI

Duke kërkuar një emër

TREGIME

8P/1-585-32

N 98

FLORA MULLAYMERI

S

DUKE KËRKUAR NJË EMËR...

(Tregime)

~~52549~~

LIBRERIA E SHTETIT
SHKURTORIA

2768

SHTËPIA BOTUESE «NAIM FRASHËRI»

DUKE KËRKUAR NJË EMËR...

Një krijesë e vogël mernte frymë nën pelenat e bardha.

Dy palë sy e vështronin dhe dukej sikur nuk ngopeshin së pari.

Kaq kohë e kishin pritur atë: Së fundi e kishin aty, aq pranë, ashtu të vockël, sa nuk dinte ç'ishte bota, krijesë njomëzake dhe e dashur. Leni nuk fliste fare. Astriti shikonte herë atë, herë të bijën, që sapo kish ardhur në jetë dhe ndjente se sa shumë i donte të dyja e, në ato çaste, s'ish në gjendje të tregonte se cilën donte më fort.

— Leni... po emrin?

Leni ngriti ngadalë sytë e bukur, rreth të cilëve po shuhej një shirit i errët e i dha atij të kuptonte se çdo gjë ish në rregull... edhe emri. Po ai donte ta dinte, donte që krijesa e tij të kish emër, emër të bukur:

— U bënë shtatë ditë, Leni; duhet regjistruar në gjendjen civile.

— Kristina — tha Leni dhe qeshi, duke treguar një palë dhëmbë të rregullt, të bardhë. Astriti u kthye në çast e foli rrëmbyer:

— Leni, lëri shakatë, ne më duket kemi bise-
duar për këtë.

Ajo uli kryet dhe u duk se fytyra i mori zjarr.

— Astrit, — murmuriti pastaj ngadalë — në-
nën e desha shumë. Vdiq e re, nuse, ishte punë-
tore dhe dua që Kristina jonë (këtu i mëshoi zë-
rit më tepër si për të marrë kurajë) të ketë em-
rin e saj e të bëhet e bukur si ajo.

Astritit nuk i erdhi mirë. E vështroi të sho-
qen nga koka deri në këmbë dhe pastaj shikoi
nga e bija, thujse kjo krijesë e njomë kish sje-
llë sherrin midis tyre. Nuk i bënte zemra të ngrin-
te as kokën; ishte ulur afër krevatit të së voglës
dhe sillte nëpër duar një lidhëse të pelenave të
saj. Ai donte të fliste përsëri, ta bindte Lenin
me arësyetim dhe ta zbutte pak atmosferën. e rën-
dë, që u krijua fare papritur, po Leni sikur ja kup-
toi mendimin dhe nuk e la të vazhdonte:

— Astrit, unë nuk e kuptoj ç'të prish ty emri.
Kristina! (e përsëriti dy herë)... dëgjon? Sa bukur!
Kristi! E ndjera nënë! Kështu e thërriste babai,
Kristi!

— Leni, unë dua që vajza jonë të ketë emër
shqiptar, më kupton? Me «Kristin» ti po na sjell
Krishtin këtu. Po deshe i vëmë ndonjë emër që
dëgjojmë nëpër qytet, fjala vjen... Zana...

Leni, e skuqur në fytyrë, nxitoi t'i përgjigjej:

— Ashtu? Po këto Suzanat ç'janë? A s'po
na bëhet një sallatë emrash këtu? — heshti një
çast dhe pastaj vazhdoi: — i vëmë emrin e nënës
sate, Hava... u kënaqe tani?

Astriti u nxeh me të vërtetë, por u përmbajt:

— Dëgjo, Leni, ne të dy më duket se nuk po

kuptohemi. Ç'hyn në këtë mes nëna ime, nëna jote... dreqi ta marrë?

Ai u ngrit dhe filloi të vinte rrotull dhomës. Shikoi orën. Ishte akoma shpejt për në punë. U dëgjua zhurma e postierit që lëshoi gazetën në korridor. Ai e mori dhe u ul të lexonte, po dukej që nuk e kishte mendjen fare atje, sepse mbeti vetëm duke parë një klishe në krye të saj. Leni, si për inat (dhe Astriti e dinte që ajo inatosej shpejt) vente e vinte rrotull krevatit të së vogëlës dhe rrallë i hidhte sytë nga ai.

Astriti u ngrit, nuk i rrihej në një vend, ndoshta nga inati, ndoshta nga dëshira për ta parë përsëri të bijën. Iu afrua krevatit dhe, kur e pa, sikur i harroi të gjitha. Buzëqeshi dhe, sikur të mos kish ndodhur asgjë e, gati-gati, sikur të këndonte një këngë gazmore, u drejtua nga Leni:

— Leni, shiko sa e bukur duket!

Ajo s'u përgjegj.

— Leni, përse të zihemi kot së koti? Nëna ime dhe nëna jote kanë vdekur. Ne i deshëm, i nderuam dhe i kujtojmë me nderim, po ç'rëndësi kanë emrat? Dhe në fund të fundit ata s'janë emrat tanë; njëri turk e tjetri grek.

Leni turfulloi me zëmërim:

— Në fund të fundit... a s'kam edhe unë të drejtat e mia në këtë shtëpi?

Që jashtë ndiheshin zhurmat e atyre që shkonin në punë; pastaj dikush, duke ikur, e thirrri Astritin me emër... po ky s'u përgjegj, hodhi cigaren e ndezur përtokë, u vesh në heshtje aty në korridor dhe doli.

Qyteti i vogël ish në lëvizje. Këtej kalonin shokët e Astritit, punëtorë të bonifikimit, kurse nga ana tjetër, nga fusha e panxharit, po derdhe-shin punëtorët e kombinatit të sheqerit, që tash-ti merrnin turnin e mëngjezit.

Koha ishte e vrejtur dhe retë dukej sikur po shtrydhnin mbeturinat e fundit, se filloi të binte një shi i imtë. Në fillim Astriti s'e ndjeu, sepse nuk e kishte mendjen aty, po kur filloi t'i lagte qafën, u kujtua të ngrinte kapuçin e mushamasë.

Në rrugë takoi shokët. Dikush qeshi aty nga mesi i turmës. Astriti buzëqeshi me vete... në fund të fundit, ç'të keqe kish... pse të mos qeshite? Ç'kish ndodhur? Asgjë! Ç'budallallëk! Të zihesh me të shoqen kot së koti (atij i sëmboi në zemër kur kujtoi Lenin dhe atë që kish ndodhur) E përse? Për një emër!

Astriti ecte pa vështruar njeri në sy, ecte me kokën ulur sikur të kërkonte diçka përtokë. Askush s'e kish mendjen ta pyeste se ç'kish. Disa ditë më parë e kishin uruar për vajzën e tani ndoshta e dinin që ish i qetë e prandaj, si për inat (kështu i dukej atij), nuk i flisnin (sikur të kishin frikë mos i prishnin gëzimin që i kish ardhur). I erdhi inat, u shkëput nga shokët dhe filloi të ecte nxituar, pa e kthyer kokën mbrapa. Arriti në vendin e punës më shpejt se ditët e tjera. Kantieri që i zbrazët, veglat e punës ishin në depo e magazinieri ishte duke ardhur me shokët.

Astriti pështyu përtokë, hoqi mushamanë e gjatë dhe filloi të vinte rrotull pa ditur ç'të bënte. Atë ditë do të hapnin kanal. Toka ish e lagur

dhe, si dukej, do të bëhej llucë, sepse shiu vazh-
donte të binte gjithnjë i imtë.

Astriti shkoi te vendi i tij. Deri sa të vinte magazinieri mendoi të pastronte vendin e punës. Kish aty driza të shkulura përgjysmë nga eskavatori, por që akoma ishin të ngulura në tokë. Të paktën ashtu, pa vegla, mendoi të hiqte shumicën e tyre, ato që ishin përsipër; por toka ish e lagur dhe me pak mundim ai mundi të shkulte një pjesë të mirë. Ai ish i fuqishëm, me shpatulla të gjëra e me shtat të lartë. Në cep të syrit të majtë kish një nishan që herë-herë (kjo i ndodhte kur ish i zemëruar) i lëvizte sikur të ishte ndonjë mizë e vogël. Edhe tani i ndjente dridhjet e tji dhe padashur mendoi: «Çudi, sa shpejt prekem... e kam këtë dobësi... edhe Leni e di dhe prandaj ngul këmbë në të sajën. Po, po! Ajo e di se do të thyhem! Po këtu nuk është fjala për një tekë.» Që larg dalloi shokët. Ai vrapoi në depo dhe mori veglat e tij.

— Astrit, ke shkrepse? — i thirri magazinieri që prapa.

— Jo, për djall e kam harruar sot në shtëpi.

Astriti kontrolloi edhe një herë xhepet si për t'i mbushur mendjen tjetrit dhe pastaj vrapoi për te vendi i tij.

Ai e nguli kazmën thellë dhe, sa më thellë gërmonte, aq më tepër rrënjë të ngatërruara dilnin. Vërtet në thellësi kish rrënjë të ngatërruara, por vjetët i kishin kalbur dhe Astriti s'e kish vështirë t'i shkulte. Ai i shkulte, i merrte pastaj dhe, duke i vërtitur nëpër duar, i hidhte larg. Murmurinte me vete melodinë e një kënge, por pada-

shur diçka iu kujtua. «Budalla! E pse, ç'ka ndodhur? Asgjë! E vogla është jotja, edhe Leni jotja. Emri? E ç'rëndësi ka emri? Le të ketë ç'emër të dojë, ty ç'të prishi?» «Jo, jo — nxitoi t'i përgjigjej vehtes aty për aty — duhet një emër shqiptar. Unë, jam bir i klasës punëtore! Po si më tha Leni? — i vemë emrin e nënës sate!»

Dhe iu kujtua nëna e tij.

«Edhe nëna ime vdiq e re, edhe ajo ish e bukur e punëtore. Po pse ma kujtoi Leni në atë mënyrë, si për t'u hakmarrë me mua?»

I erdhi keq kur e kujtoi këtë. Ai donte që vajza e tij të kish një emër të bukur, të pastër, thjesht shqiptar... ç'të keqe kish këtu? Pse të ziheshin ashtu kot së koti? Dhe i binte kazmës më thellë. Në ballë, gushë e fytyrë i rridhnin bulëza djerse, që bashkoheshin me pikat e shiut. Ai shkoi pëllëmbën pas zverkut dhe për një çast pushoi. Kish etje për ujë; ishte nxehur aqë shumë, sa uji që kish në shishe iu duk si i zier. «Dreqi ta marrë — mendoj — sa më pihet një ujë i mirë...»! Mendoj të shkonte në kodrën matanë, ku punonin arkeologët. Ish atje një burim i vogël me ujë të ftohtë, por deri atje mban-te disa minuta. «Kur të ha drekën do të shkoj — tha dhe vazhdoi punën. Por, sa uli krahët, kazma i ndeshi në diçka të fortë. Një si tingull metalik u ndie në thellësi të tokës. Astriti u bë kurreshtar, filloi të gërmonte më me ngulmë. Pas disa çastesh vendi u zmadhua dhe ai pa në fund një si pllakëzë të lëmuar. E mori shpejt nga gropa e vogël dhe filloi t'i hiqte baltën; ish një baltë

argjillore, e ngjeshur fort e që shkiste nëpër duar si dhjamë.

Filluan të shquheshin ca gërma që ai s'i merrte vesh. E la pllakën dhe filloi të gërmonte më thellë: gjeti aty përbri një diçka të vogël, të bukur me një trajtë të rrumbullakët, një stoli të vogël prej bronxi.

Astriti i mori të dyja ndër duar dhe s'po dinte ç'të bënte me to.

«Deshe, s'deshe, byrazer, do ta pish ujia e ftohtë që tani!» tha me vete. Qeshi dhe u nis për te arkeologët, që punonin aty prej disa muajsh. Astriti kish dëgjuar se ata po bënin kërkime dhe kishin përcaktuar banorët e hershëm të qytetit të Maliqit si edhe mënyrën e jetesës të këtyre.

Ai arriti tek ata dhe u tregoi ato që kish gjetur. Një burrë i gjatë dhe i shëndoshë e mori në dorë pllakën, e fshiu me kujdes, gjithnjë me emocion, me dridhje, pastaj filloi ta vështronte rreth e rrotull, duke çapluar sytë. Më në fund ngriti kryet dhe u mbush me frymë.

«Një pllakë varri! Qenka e një vajze të re... — dhe, duke e rrotulluar pllakën, vazhdoi: — ja edhe emri «Afrora», emër i bukur!»

Astritit i shkëlqyen sytë. Këtë s'e priste; iu hodh në qafë arkeologut pa e përmbajtur gazin: — Atëhere, vëllaçko, ti qofsh kumbar! — i tha dhe iku nxituar, duke e lënë arkeologun të habitur me pllakën prej guri në dorë.

EMOCION

Kaluan dhjetë muajt e kursit... viti i parë qëkurse dola në jetën e madhe të punës. Gjatë kësaj kohe vëzhgova, mësova, u stërvita duke mbështjellë e duke numëruar spirale me tela, llamba dhe shifra, kondensatorë me mikrofaradë... sa shumë emra të panjohur!

Më dukej se s'do t'i mësoja dot kurrë. Por këto kaluan. U ktheva në qytetin tim të vogël, hapë repartin e punës, vura tabelën «Reparti i riparimit të radiove». Vetë pastrova, vetë lava dyshe-metë dhe menjëherë më mbërtheu emocioni, një emocion që e ndjeva fort thellë por që është vështirë ta përshkruaj. Mendoja: «Kush vallë do të jetë klienti im i parë? Hajt, pra, kush? Shko dhe e gjej!»

Një dridhmë e lehtë tronditëse më bënte që të më skuqej fytyra e të më rrihte zemra fort. «Këtu — mendoja — jam vetëm; s'kam kë të pyes, as mjeshtër Llazon, as Petron. Këtu s'është më Mitati me shakatë e tij, me optimizmin e tij, me urratë e tij...»